

Thema 2004: Verkeer en Vervoer op Schiermonnikoog

Verkeer en Vervoer is dit jaar een actueel thema vanwege het onlangs aangenomen Mobiliteitsplan van de Gemeente dat komend jaar zal worden ingevoerd. Wellicht dus goed om de komende maanden vanuit verschillende gezichtspunten wat extra aandacht te besteden aan dit belangrijke onderwerp voor de eilander economie en ons welzijn.

Het verkeer en vervoer spelen een sleutelrol in het ondersteunen van het unieke karakter van het eiland. Dit geldt zowel voor het dorp als voor het wegen- en padennet buiten de bebouwde kom. Nog tot in de jaren tachtig prees Schiermonnikoog zich aan als een autovrij eiland. Tegenwoordig kun je het eiland op z'n best nog autoluw noemen, maar ook deze karakterisering staat in het hoogseizoen al weer onder zware druk. Langzamerhand is hiermee het karakter van het eiland steeds meer aan het veranderen en sluit niet meer aan bij het beeld dat vele gasten en eilanders hebben bij een eiland van "rust en ruimte"..... en tast dus tevens de kern aan van ons toeristisch product en het imago van Schiermonnikoog waarbij 'onthaasting' en rust nu juist zo uniek en belangrijk zijn.

Hoewel er objectief gezien er weinig verkeer lijkt te zijn, zeker in vergelijking met veel plaatsen aan de wal, ervaren veel gasten en eilanders dit op sommige plekken en tijden als het tegenovergestelde. Resultaat, een gevoel van onbehagen, onrust en onveiligheid. En zo ontstaat langzaam een situatie die de toets der vergelijking met andere waddeneilanden en andere oorden van rust niet meer kan doorstaan. Dat wil eigenlijk niemand, maar toch gebeurt het sluipenderwijs. In de gemeente is de discussie over de mobiliteit vorig jaar zoals gezegd ook weer begonnen. De gemeenteraad nam een notitie hierover aan. Hierin gaat het onder andere om de handhaving van de maximum snelheidsgrens en het beperken van het parkeren in het dorp.

Natuurlijk zijn verkeer en verkeersveiligheid al langer zorg- en aandachtspunt, ook van de vorige gemeentebesturen. Er is best al iets geprobeerd om de veiligheid te bevorderen en overlast van het autoverkeer te beperken, zij het met nogal onzichtbare resultaten tot nu toe.

Varianten voor verkeersbeleid:

Om de situatie op ons eigen eiland wat in perspectief te kunnen plaatsen, hebben we geprobeerd een schaal te beschrijven waarop je de situatie op verschillende eilanden met elkaar zou kunnen vergelijken. Vraag hierbij is: wat zijn de verschillende mogelijkheden van m.b.t. het verkeersbeleid, van zeg maar "laten gebeuren"(geen regulering) tot "maximaal ingrijpen" (veel regulering). Wij plaatsen deze voor de discussie gemakshalve in een schaal van vijf gradaties (1 t/m 5):

- 1 **"Vrijbaan"; voor auto's, taxi's en bussen van eilanders en toeristen.** Dit is waarneembaar op Texel, Terschelling en Ameland. De enige beperking is de capaciteit van de veerboot en de vervoersprijs. Rustzoekers en echte natuurliefhebbers treft men in het hoogseizoen nauwelijks meer aan, het karakter is omgeslagen naar massatoerisme.
- 2 **"Indammen"..... van het autoverkeer door een vergunningenstelsel voor toeristen;** eilandbewoners worden geen beperkingen opgelegd. Alleen excessenbestrijding, de extreme problemen worden aangepakt, drempels, controle en handhaving door snelheidsmetingen en parkeeroverlast etc.
- 3 **"Terugdringen"..... van al het autogebruik (bewoners en toeristen);** beïnvloeden van het rijgedrag en stimuleren van openbaar (bus) vervoer en langzaam verkeer, vrij liggende paden voor fietsers en wandelaars. Veel onderzoek en overleg is vereist om te komen tot een nauwkeurig evenwicht tussen bereikbaarheid en leefbaarheid.
- 4 **"Autoluw maken"..... (van delen) van het eiland/het dorp of autoluw maken op bepaalde tijd.** Het (schier)eiland Marken is hiervan een voorbeeld, een grote parkeerplaats vlak bij het dorp en geen auto's meer in de straten, onbekommerd wandelen en recreëren voor bewoners en (dag)toeristen. Ook op het Duitse waddeneiland Norderney wordt dit principe voornamelijk in het hoogseizoen voor het centrum van het dorp met succes toegepast.
- 5 **"Autovrij maken" van het eiland door alle auto's aan de wal te laten;** ook die van bewoners en alleen de ambulance en de brandweerauto toe te laten. Op de Duitse waddeneilanden Juist, Langeroog en Spiekeroog heeft men hiervoor bewust gekozen, de bagage wordt per electrokar, smalspoortrein of paard-en-wagen naar het dorp gebracht. De slogan is rust, stilte, echte frisse lucht.

Situatie op ons eiland

Schiermonnikoog scoort op deze lijst ongeveer een 2. Vlieland zou dezelfde score hebben wat betreft het verkeersbeleid, maar door de ruimtelijke opzet en vooral de haven zeer dicht bij het dorp scoort het beter, ongeveer overeenkomstig met een 3. Schiermonnikoog heeft met misschien wel hetzelfde verkeersbeleid veel meer autobezit en autogebruik. Dit komt met name door de ruimtelijke opzet, een langgerekt dorp, verspreide recreatieaccommodatie en een veraf gelegen veerhaven. Zonder het verkeersbeleid te veranderen, zou Schiermonnikoog met een nieuwe veerhaven op loopafstand van het dorp al veel beter af zijn. Prachtig idee natuurlijk! Net als vroeger, even naar de Ree wandelen en op de dijk zitten om de nieuwe gasten te begroeten of uit te zwaaien.

De haalbaarheid ervan is natuurlijk een ander hoofdstuk. Daar komen we in ander verband graag op terug. Even terug naar vandaag. Als we een schone omgeving, frisse lucht, rust en stilte, en de verkeersveiligheid echt serieus nemen, is er nog een heleboel te doen en te bereiken zonder dat het eiland geheel autovrij hoeft te worden gemaakt, dat zou thans ook weinig realistisch zijn. Er zijn echter nog allerlei tussenstappen en minder ingrijpende maatregelen mogelijk juist in die gradatie 3 en misschien ook in gradatie 4 en waarmee de leefbaarheid in en om het dorp en ons toeristisch imago ingrijpend kunnen worden verbeterd. Op z'n minst toch de moeite waard om hier eens aandacht aan te besteden en naar nieuwe ideeën te zoeken.

Als stichting willen graag hierover een bredere discussie opstarten, die verder reikt dan de praktische oplossingen voor acute problemen die tot nu toe in de mobiliteitsnotitie van de gemeente zijn behandeld. Vraag daarbij is:

Waar scoort volgens u Schiermonnikoog thans op deze schaal en wat moet in de toekomst het resultaat zijn?

Het is ook goed te weten hoe op het andere eilanden, in binnen- en buitenland, geregeld is. Hebt u goede voorbeelden op ander eilanden of in andere plaatsen en kunt u ons en de lezers daarover informeren? Wij horen graag uw mening. U kunt deze per brief of per e-mail aan ons kenbaar maken.

Verder heeft het bestuur in juni jl. een bezoek aan het Duitse Waddeneiland Spiekeroog gebracht. Daar hebben wij ons laten informeren over hoe men daar een nieuwe haven dicht bij het dorp heeft weten te realiseren en hoe men de eilander economie draaiende houdt zonder gebruik te maken van autoverkeer. We willen proberen om zoveel mogelijk voorbeelden van elders eens goed te bekijken en diverse mogelijke manieren van aanpak van verkeersproblematiek dit najaar te bespreken tijdens een openbare bijeenkomst. Bedoeling is te leren van de diverse plussen en minnen en goede ideeën van elders en dit vervolgens te bundelen in een overzichtelijk verhaal voor onze eilandbestuurders en andere betrokkenen, wellicht als aanzet om op een andere wijze nieuwe wegen in te slaan.